

OTSUSE EELNÕU

Maarjapeakse ökodukti ehitamise keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

Taotleja Stricto Project OÜ (registrikood 12175455, aadress Harju maakond, Tallinn, Mustamäe linnaosa, Kadaka tee 42b, 12915, e-post info@stricto.ee) esitas 24.11.2025 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (edaspidi TTJA, registrikood 70003218, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Endla tn 10a, 10122, e-post info@ttja.ee) ehitisregistri kaudu ehitusloa taotluse nr 2511271/26303 Maarjapeakse ökodukti BR2662 (EHR kood 221497495) ehitamiseks, mis asub Pärnu maakonna Saarde valla Ilvese küla Surju metskond 1 (katastritunnus: 75601:005:0422) ja Viira (katastritunnus: 75601:005:0324) kinnistutel. Kavandatava tegevuse eesmärk on vähendada Rail Baltica raudteetrassi mõju ümbritsevale looduskeskkonnale, tagades loomade liikumiseks vajaliku läbipääsu konfliktalades.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 toodud oluliste keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille puhul on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) algatamine kohustuslik. KMH algatamise vajalikkust ehitusloa menetluse käigus kaalutakse tulenevalt KeHJS § 6 lõike 2 punktide 10 ja 22 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224) § 13 punktist 8 ja § 15 punktist 8.

KeHJS § 6 lõike 2 punktide 10 ja 22 alusel kui kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud oluliste keskkonnamõjuga tegevuste hulka, peab andma eelhindangu infrastruktuuri ehitamisele või kasutamisele ning muu tegevusele, mis võib kaasa tuua olulise keskkonnamõju. Määruse nr 224 § 13 punkti 8 alusel tuleb KMH vajalikkuse eelhindang anda infrastruktuuri ehitamise valdkonda kuuluva tee rajamise või laiendamise kohta (välja arvatud teerajatiste, mahasõitude, ohutussaarte, kiirendus- ja aeglustusradade, pöördeladade, tagasipöördeladade, ülekäigukohtade, objekti ligipääsuks vajaliku tee, teepeenral asetsevate jalg- ja jalgrattateede, puhkekohtade ja parklate rajamine või laiendamine ning KeHJS § 6 lõike 1 punktis 13 nimetatud juhul). Määruse nr 224 § 15 punkti 8 alusel tuleb KMH vajalikkuse eelhindang anda sellisele muule tegevusele, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti. Kavandatava tegevuse ümbruskonda jääb mitmeid Natura 2000 võrgustiku alasid ja kaitstavaid loodusobjekte.

Ehitusseadustiku (edaspidi EhS) § 39 lõike 2 alusel, kui ehitusloa taotlus sisaldab ehitisi, mille ehitamise aluseks on riigi eriplaneering, annab ehitusloa TTJA, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, seega on antud juhul TTJA otsustaja KeHJS tähenduses. KeHJS § 11 lõike 2² alusel peab otsustaja enne KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse KMH vajalikkuse üle otsustamist küsima seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, esitades neile seisukoha võtmiseks eelhindangu ning KMH algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu.

Rail Balticu raudteeliini trassi koridor ning võimalike ökoduktide asukohad tulenevad Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendatud trassilõikude 3A, 4A ja 4H planeeringulahendusest. Maarjapeakse ökoduktiga seotud Rail Balticu raudteetrassi lõigul on algatatud „Kabli - Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri“

keskkonnamõju hindamine, mille programmi on TTJA tunnistanud nõuetele vastavaks 13.08.2025. Maarjapeakse ökodukti projekteerimisel arvestati muuhulgas eelnimetatud KMH alusuuringu „Ökoduktide ja väikelooma truupide analüüs Rail Baltica lõigul Pärnu - Eesti/Läti piir, (Tuulekaru OÜ ja Keskkonnaagentuur Viridis OÜ) tulemustega, sealhulgas järgnevate meetmetega: rajada ökodukt maksimaalse nõlvade kaldega 10%; ökodukti pinnasega kattes ja seda haljastades lisada risuvalle, kive jms, loomaks mikroelupaiku ja varjevõimalusi väiksematele loomadele; ökodukti paremaks toimimiseks tuleb tõkestada müra ja valguse levimine raudteelt, piirata ökodukt vähemalt 2,5 m kõrguse läbipaistmatu aia või müratõkkega. Eelhinnaangus hinnati vaid Maarjapeakse ökodukti rajamisega seotud mõju, kuivõrd Rail Baltica raudteetrassiga seotud mõju käsitlevad raudteeprojekti raames läbiviidavad keskkonnamõju hindamised.

Ökodukti projekteerimisel on arvestatud ka järgnevate tehniliste tingimustega: rajatiste projekteeritud eluiga peab olema vähemalt 100 aastat; eelistada tuleb võimalikult hooldevabasid lahendusi. Kuluvosade olemasolul (näiteks vuugid, tugiosad, piirded, jne) tuleb ette näha lahendus nende vahetamiseks; tuleb koostada hooldusjuhend, mis peab kajastama kõiki rajatavate konstruktsiooniosade hooldamise tehnoloogiaid, hooldusintervalli, eluigasid, seisukorra hindamise kriteeriumeid (vigade kirjeldus, mille tagajärjel vajab konstruktsiooni element väljavahetamist või remonti); ökodukti otsadesse peab jääma 3 m laiune läbipääs ökoduktist teisele poole raudtee kraave; ökodukt ehitatakse peamiselt raudbetoonist ning betoonkivist; rajatise kandekonstruktsioonid peavad taluma kloriididest tingitud mõjusid; kui raudteerajatisel on konstruktsiooni taga muldkehas dreentoru, siis tuleb see viia võimalikult madalale kõrgusele, kus vesi isevoolselt ära voolab. Reeglina eelistada lahendust, kus toru on otsadest avatud ja keskest kõrgem. Vajadusel näha toru otsade ette uhtumiskindlustus.

Projektlahenduse seletuskirja kohaselt kulgeb ökodukti peal metsloomade liikumiseks ette nähtud ala laiusega 60,3 m, mis kaetakse minimaalselt 1 m paksuse pinnasega. Lisaks ökoduktile projekteeritakse raudteeinfrastruktuuri hooldusteed ja piirnevate kinnistute juurdepääsuteed, projektlahenduse rakendumisel ajutised ehitised, konstruktsioonid, juurdepääsuteed ja möödasõidud. Maarjapeakse ökodukti projekteerimise käigus täpsustunud piiranguvööndi ulatus on 500 m selle keskpunktist.

Maarjapeakse ökodukt on kavandatud Surju metskond 1 (katastritunnus: 75601:005:0422; 100% maatulundusmaa) ja Viira (katastritunnus: 75601:005:0324; 100% maatulundusmaa) kinnistutele, milledest ökodukt hõivab ~6,8 ha suuruse ala. Piirkonna peamiseks maakasutuse sihtotstarbeks on maatulundusmaa. Maarjapeakse ökodukti piiranguvööndisse jääb vähemal või suuremal määral kuus kinnistut: Surju metskond 1 (katastritunnus: 75601:005:0422, Viira (katastritunnus: 75601:005:0324), Karli (katastritunnus: 75601:005:0008), Venemurru tee (katastritunnus: 71201:001:0020), Venemurru tee (katastritunnus: 71201:001:0218) ja Lodja metskond 1 (katastritunnus: 71201:001:0450). Kavandatava tegevuse elluviimine toob kaasa muutusi maakasutuses. Ökodukt rajatakse metsamaale, toimub maapinna hõivamine, mille läbi väheneb loodusliku maa osakaal. Ökodukt rajatakse leevendusmeetmena üle kavandatava Rail Baltica raudteetrassi. Ökodukt parandab maakasutuse funktsionaalset sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid. Ökodukti piiranguvööndis kehtestatud tingimused, mis keelavad jahipidamise, ulatuslike lagealade tekitamise, liigpääsu takistavate hoonete ja rajatiste ehitamise ja maavarade kaevandamise omavad mõju eeskätt võrreldes senise maakasutusega seoses jahipidamise piirangute ja ulatuslike lagealade tekke keelamisega. Kuid see ei tähenda, et alal oleks metsa majandamine täielikult keelatud ja olemasolevat metsamaad saab selle senisel otstarbel edasi

kasutada. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk olulisi negatiivseid mõjusid maa-alale ega maakasutusele.

Kavandatavast Maarjapeakse ökoduktist ~1,8 km kaugusel läänes asub Maarjapeakse raba. Luitemaa looduskaitseala ja Luitemaa hoiuala kaitsekorralduskava 2018 - 2027 (2017) kohaselt on Maarjapeakse raba sookooslused omaaegse kuivendamise ja turbakaevandamise tõttu tugevalt mõjutatud ja muutunud ning Riigimetsa Majandamise Keskus viib eelnimetatud rabas läbi taastamistöid. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust, mastaabist ja asukohast, ei ole tegevuse elluviimisega Maarjapeakse raba soodsa seisundi saavutamisele ja säilimisele ette näha negatiivseid ehk ebasoodsaid mõjusid. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid märgaladele.

Vaadeldavat ala läbib avalikult kasutatav Ura jõgi (VEE1148100). Ura jõgi kuulub osaliselt riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetellu ning on nimetatud lõigul Tõitoja-Häädemeeste maanteest Timmkanali alguseni, seejuures kuulub ka vaadeldaval lõigul, Keskkonnaministri 15.06.2004. a määrusega nr 73 alusel „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse“. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava (2022) kohaselt koostatud seiredokumentide järgi oli 2023. aastal Ura jõe ökoloogiline seisund lõigus Ura Rae paisust suudmeni (lühike nimi Ura_2) kesine, keemiline seisund hindamata ning koondseisund kesine. Veemajanduskava meetmeprogrammi kohaselt avaldavad veekogumile enim koormust põllumajandus, metsandus ja inimareng, täpsemalt loomakasvatushoonete (laudad, sõnnikuhoidlad) kasutamise tõttu neist tekkiv koormus võimalike lekete tõttu pinnavette, hajukoormus, põllumaa kuivendus, metsakuivendus, koormus süvendamisest ning heitveeväljalasud. Kavandatav tegevus, lähtuvalt selle iseloomust, ei seostu ühegi eeltoodud koormusega. Samuti asub vaadeldaval alal mitu 1 - 2 m laiust oja (ETAK ID-d 6460208, 6461751, 6461710 ja 6461729), millest ETAK ID-ga 6460208 ja 6461751 jäävad osaliselt ka kavandatava ökodukti ehitusalale ning mis vajavad seetõttu kinni kaevamist või ümber ehitamist. Lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust ja paiknemisest jõe suhtes (minimaalne kaugus ökoduktist ~170 m), ei mõjutata Ura jõe soodsa seisundi saavutamist ebasoodsalt ehk negatiivselt. Samuti ei kaasne kahe oja kinni kaevamise või ümberehitamisega KMH menetlusprotsessi algatamist. Kavandatava tegevuse elluviimisel on vajalik järgida ehitusaegsel perioodil leevendusmeetmeid võimaliku punkt- ja/või hajureostuse suhtes.

Põhjavesi on piirkonnas kaitstud, see tähendab, et vaadeldavas piirkonnas on põhjavesi looduslikult väga hästi kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes. Maarjapeakse ökodukti piiranguvööndit läbib Ura jõgi. Kavandatava tegevuse elluviimisel asendatakse ehitustööde käigus ökodukti alune pinnas kuni 4 m sügavuselt ning lähtuvalt põhjavee kõrgest tasemest võib tekkida vajadus põhjavee väljapumpamiseks ja vee tõkestamiseks. Ehitusaegne alanduslehter võib arvutuslikult ulatuda 113 meetrini. Vaadeldav ala asub maaparandussüsteemide maa-alal (6114810020101001, 6114810020100001, 6114810020090001 ja 6114810020111001) ning lisaks Ura jõe, mis on riigi poolt korrashoitav ühiseesvool (61148100200000011MS), läbib ökodukti piiranguvööndit maaparandussüsteemi eesvool kuni 10 km² (61148100201010011M). Ökodukti rajamiseks on tarvis alal teatav arv kraave osaliselt või täielikult sulgeda või ümber ehitada. Projekteerimisel on arvestatud asjaoludega, et oleks tagatud maaparandussüsteemide ja kuivendussüsteemi reguleeriva võrgu toimima jäämine kuni Rail Baltica põhitrassi ja lõplike maaparandus- ja drenaažisüsteemide projekteerimise või ehitamiseni. Vajadusel nähakse ette ajutised lahendused olemasolevate süsteemide toimivuse tagamiseks. Projektlahenduse seletuskirja kohaselt käsitletakse raudtee pikikraavide ja piirkonna vetejuhtimist ning ökodukti all (maa sees) muldkeha rajamist vastavalt koostatavale raudtee projektile, kuid juhul kui raudtee

pikikraav saab kulgema ka ökodukti alas, nähakse ette ökodukti muldkehas betoonist truubitoru paigaldamine. Eelhinnanguga ei tuvastatud ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid veestikule, sealhulgas põhjaveele eeldusel, et rakendatakse eelhinnangu peatükis 4.4 toodud meetmetega. Ehitusprojektiga seotud alal puudub seos merekeskkonnaga.

Kavandatava tegevuse elluviimisega lisatakse metsamaale tehisklik objekt. Ökodukt koos oma muldkehaga laiub ~6,8 ha suurusel alal. Kavandatava tegevusega muudetakse loodusliku pinnase struktuuri, kasvupinnas eemaldatakse ning pinnas asendatakse kuni 3 m sügavuselt. Tegemist on alaga, kus ei ole olulisi ja/või keskmisest väärtuslikemaid ökoloogilisi kooslusi ega ohustatud pinnaseressurssi, mistõttu ei ole kavandatava tegevuse elluviimisega olulist ebasoodsat mõju ette näha. Seejuures on võimalik välja kaevatud kasvupinnast taaskasutada ökodukti haljastuse rajamisel (projektala korrastamisel või vertikaalplaneerimisel). Ökodukti maa-alale koostatakse haljastusprojekt. Piirkonna õhukvaliteeti mõjutab eelkõige ehitusaegne ehitusmasinate liikumine (heitgaasid, tolmu), kuid tegevus ei erine tavapärasest ehitustegevusest. Samuti kannavad veokid ja ehitusmasinad ehitusobjektile liikumisega laiali tolmu. Mõjud on lühiajalised ja lokaalsed, ökodukti kasutusest heitgaase keskkonda ei lisandu. Tolmu teke ja levik on võimalik ka erosiooniga (tuule- ja mullaerosioon rajatavatelt muldkehalt), kuid haljastuse rajamise järgselt erosioon suuresti lakkab. Seejuures on Rail Baltica ehituses kujunenud tavapraktikaks teede puhastus ja harjamine, vähendamaks tolmu edasi kandumist. Seega ei mõjuta Maarjapeakse ökodukti rajamine õhu ja kliimaga (sealhulgas oht keskkonnale) seonduvaid aspekte ebasoodsalt ehk negatiivselt. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid mullale, pinnasele, õhule ega kliimale.

Objekti jaoks kasutatav ehitusmaterjal tarbitakse eesmärgipäraselt. Materjalide ja maavarade kasutamisel lähtutakse optimaalsest kulust ning ülemäärast ressursside kulutamist ei ole ette näha. Seejuures tehakse Maarjapeakse ökodukti tarbeks kaevetöid mahus 40 469 m³, millest enamuse moodustab kasvumulla eemaldamine 37 731 m³ ning väiksema osa vundamendi kaeve 2 738 m³. Kohapeal kasutatakse ökodukti ümbritseva muldkeha rajamiseks ära kogu väljakaevatav pinnase (kaevise) maht, seejuures on ökoduktile kasvumulla kihi rajamiseks ning mitte-struktuurse täitepinnase tarbeks vaja materjali juurde transportida. Ehitusmaavarade kaevandamise keskkonnamõju hinnatakse kaevandamisloa taotlemise käigus ning ehitusmaavarade varustuskindluse tagamine lahendatakse riiklikul tasemel. Kavandatav Maarjapeakse ökodukt asub Rapla- ja Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumis, mille läbiviimist kavandatava tegevusega ei takistata. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid maavarade kasutusele.

Maarjapeakse ökodukti rajamine ei mõjuta ressursikasutuse (sealhulgas energiakasutuse), jääkide, heidete ning jäätmetekke aspekte oluliselt ebasoodsalt ehk negatiivselt. Jäätmetest tekivad tegevuse käigus peamiselt ehitusjäätmek ja pakendid, mille nõuetekohasel käitlemisel ei ole olulist mõju ette näha. Jäätmeid võib tekkida ka ehitusmasinate hoolduse ja remondi käigus, samuti kaasneb ehitustööliste tegevusega olmejäätmete teke. Ökodukti kasutusperioodil jäätmeid olulistes kogustes ei teki. Jäätmekäitlus ehitusobjektile tuleb korraldada vastavalt kehtivale korrale. Eelnevat arvestades ei ole ette näha olulist ebasoodsat mõju ressursside säästliku kasutuse ja jäätmetekke osas. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid ressursikasutusele ega jääkide, heidete ning jäätmetekke aspektidest lähtuvalt eeldusel, et rakendatakse eelhinnangu peatükis 4.7 toodud meetme.

Maarjapeakse ökodukti rajamine mõjutab piirkonna maastikuilmet ning mis eelkõige võib mõjutada piirkonnas elavaid metsloomi. Kavandatava tegevuse elluviimiseks on vajalik maa-ala 6,8 ha, millest metsa raadamine on vajalik hinnanguliselt 3,8 ha ulatuses (vahetult ökodukti

alla jääv metsaala). Seejuures tuleb silmas pidada, et osaline metsa raadamine (sealhulgas vaadeldaval alal) toimub Rail Baltica raudteetrassi välja ehitamisel igal juhul. Metsa raadamine avardab praegust maastikupilti. Ökodukti rajamise järgselt tekib maastikuliselt võrreldes praeguse olukorraga loodusesse kõrgem objekt. Kuid arvestades asjaolu, et ökodukt paikneb keset metsaala, mille läheduses puudub asustus või ka suuremad teed, kust ökodukt oleks vaadeldav, siis sellega maastikuilmele olulist mõju ei kaasne. Muuhulgas rajatakse Maarjapeakse ökoduktile piirkonda sobituv haljastus, mis leevendab maastikuilme muutuse mõju. Ökodukti rajamine võimaldab seejuures loomadele turvalist ülekäiku üle raudteetrassi. Eelhinnanguga ei tuvastatud oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid maastikule, sh pinnavormidele.

Ökodukt parandab rohevõrgustiku sidusust kahel pool Rail Baltica trassi, kuna ühendab muidu katkestatavad elupaigad ja rohevõrgustiku koridorid. Eesti Looduseuurijate Seltsi poolt 2022. aastal läbiviidud töös „Kolu ja Kohatu ökoduktide ning nendega seotud ulukirajatiste toimivuse seire“ leiti, et metsloomad on ökoduktide kasutamise omaks võtnud, seejuures kasutavad seirekohtades ökodukti kõik potentsiaalsed piirkonnas leiduvad sihtliigid ööpäevaringselt. Seega on ökodukti rajamine oma olemuselt Rail Baltica raudtee mõjusid leevendav objekt ja seeläbi kaasneb ökodukti rajamisega pigem positiivne mõju looduslikule mitmekesisusele.

Kavandatava Maarjapeakse ökodukti alale ei jää ühtegi siseriiklikku ega rahvusvahelist kaitsealust objekti. Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad rahvusvahelisse Natura 2000 võrgustikku kuuluvad Luitemaa loodusala (RAH0000615) ja Luitemaa linnuala (RAH0000105), millega on seotud Luitemaa looduskaitseala (KLO1000282) ning mis asuvad ökoduktist ~390 m kaugusel. Eelhinnangu peatükis 2.1 on läbi viidud Natura alade eelhindamine. Natura eelhindamise tulemusena on kavandatava tegevuse elluviimisel projektis ettenähtud viisil ebasoodne mõju Luitemaa loodus- ja linnualade kaitse-eesmärkide täitmisele välistatud ja puudub vajadus edasi liikuda asjakohase hindamise etappi. Maarjapeakse ökoduktiga seotud Rail Baltica raudteetrassi lõigul on algatatud „Kabli - Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri“ keskkonnamõju hindamine, mille käigus analüüsitakse samuti kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid. Loodusala elupaigatüüpidel ei toimu ehitustegevust ega raadamist või muid tegevusi seoses projekti elluviimisega. Elupaigad jäävad ökodukti piiranguvööndisse (kaitsevööndisse). Rail Baltica planeeringulahenduses on ökoduktide ümber määratud kaitsevöönd (piiranguvöönd) ning seal esmaseks kaitseks kehtivad tingimused. Tingimused keelavad jahipidamise, ulatuslike lagealade tekitamise, liigpääsu takistavate hoonete ja rajatiste ehitamise ja maavarade kaevandamise. Seega otsene mõju ökodukti rajamisest elupaikadele puudub. Eelhinnangus ei tuvastatud ebasoodsaid mõjusid Luitemaa looduslale, Luitemaa linnualale ega Luitemaa looduskaitsealale.

Ökodukti piiranguvööndisse, ~410 m kaugusel ökoduktist, on registreeritud I kaitsekategooria loomaliikide must-toonekure (*Ciconia nigra*; KLO9124399, viimane pesitsus aastal 2001) ja merikotka (*Haliaeetus albicilla*; KLO9124420, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2023) leiualad, kes on ühtlasi Luitemaa linnuala ühtedeks kaitse-eesmärkideks. Piiranguvööndisse ulatuvad lisaks vanade loodusemetsade (9010*) ning soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) elupaigatüübid, mis on Luitemaa loodusala ja Luitemaa looduskaitseala ühtedeks kaitse-eesmärkideks.

Ökoduktist ligikaudu 100 ja 120 m kaugusel on registreeritud teised lehtmetsade tüüpi vääriselupaigad (VEPE00386 ja VEPE00387), mille mõjuteguriteks on kuivendus (mõju tugev) ja teed (mõju nõrk). Lähtuvalt juhendile „Metsa vääriselupaikade inventeerimise meetodika“ (Keskkonnaministeeriumi metsaosakond ja Östra Götalandi Lääni Metsaamet, 2016) on teised

lehtmetsade tüüpi vääriselupaiga säilimiseks oluline hoiduda raietest ning majandamisest. Ökodukti piiranguvööndisse (ökoduktist ~400 m kaugusele) jääb ka kuusikute ja kuusesegametsade tüüpi vääriselupaik (VEP126076), mida ei tohiks kuivendada, raiuda ning alalt surnud ja lamapuitu eemaldada. Vääriselupaiga mõjuteguriteks on kuivendus ja läheduses asuv lageraielank, mis avaldavad vääriselupaigale nõrka mõju. Ökodukti piiranguvööndisse ulatuvad lamminiitide (6450) elupaigatüübi alad (kokku 5,2 ha ulatuses), mis aga ei ole seotud ühegi Natura alaga. Lisaks on kavandatava Maarjapeakse ökodukti piirkonda (piiranguvööndisse) registreeritud nii-öelda 0-elupaik, mis ei klassifitseeru ühekski Natura elupaigaks, kuid seal esinevad langid, noorendikud ja kultuurid, jm. Ökoduktist ~620 m kaugusele on registreeritud ka III kaitsekategooria suur-nööpsambliku (*Megalania grossa*) ja hariliku kopsusambliku (*Lobaria pulmonaria*) leiualad. Eelnimetatud elupaikade ja leiualade säilimist kavandatava tegevusega ei mõjutata, kuna need jäävad kavandatavast ehitusalast väljapoole. Niisamuti ei ulatu vääriselupaigani ka ökodukti tarvis raadatavast alast valgustingimuste muutuste mõju. Lähtuvalt aga asjaolust, et ehituskaevikust pinnavee väljapumpamisega kaasneva alanduslehtri mõju ulatub arvutuslikult 113 m kaugusele ning lähim vääriselupaik asub kavandatavast Maarjapeakse ökoduktist 100 m kaugusel, esineb lähimas vääriselupaigas (VEPE00386) ökodukti rajamisega võimalik ehitusaegne veerežiimi muutus. Lähimat vääriselupaika iseloomustab jänesekapsa kasvukohatüüp, kus levib värske ja hea drenaažiga muld, kus põhjaveetas on sügavamal kui 2 m. Eelpool toodust saab järeldada, et vääriselupaiga niiskusrežiim on seotud mulla mitte põhjaveega ning ajutine ehitusaegne põhjaveetaseme alanemine ei oma vääriselupaigale olulist mõju.

Ökoduktist (piiranguvööndis) ~400 m kaugusel on registreeritud ka II kaitsekategooria loomaliikide laanerähni (*Picoides tridactylus*; KLO9119018, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) ja valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*; KLO9114509, viimane pesitsus ja vaatlus aastal 2004) leiualad. Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas (ELLE OÜ, 2023) keskkonna strateegilises hindamises leiti, et raudteetrassi ehitusetapis tekib ajutisi ja lokaalseid mürahäiringud, mis ulatuvad eeldatavasti paarisaja meetri kaugusele tööde teostamise kohast. Arvestades ka eelpool mainitud must-toonekure ja merikotka lähedal paiknevate leiualadega, on lindude häirimise minimeerimiseks oluline vältida mürarikaste tööde tegemist pesitsusperioodil 15. veebruarist 31. juulini (lähtuvalt merikotkast), muu hulgas on keelatud sellel ajal ka raadamistööde tegemine. Mürarikka tegevusena käsitletakse tegevust, mille müratase kaitsealuse linnuliigi pesakohas või mängukohas ületab pesitsusperioodil järgmisi näitajaid: keskmine müratase 40 dB ja impulssmüra 55 dB.

Rohelise võrgustiku planeerimisel on Saarde valla üldplaneeringus arvestatud ka Rail Baltica raudteetrassiga. Maarjapeakse ökodukt on ühenduseks rohevõrgustiku kahe tugiala vahel, seejuures tagatakse rohevõrgustiku toimimine strateegilistes planeerimisdokumentides (maakonnaplaneering, üldplaneering) toodud rohevõrgustiku toimimiseks seatud tingimuste järgimisega.

Kokkuvõtvalt ei tuvastatud eel hinnanguga oluliselt ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid looduslikule mitmekesisusele (loomastik, taimestik ja metsad) ja kaitstavatele loodusobjektidele eeldusel, et rakendatakse eel hinnangu peatükis 4.9 toodud meetmetega.

Kavandatava tegevusega hõlmatud ala asub Saarde vallas Ilvese külas hajaasustusega alal. Vaadeldaval alal majapidamisi ei asu. Lähim eluhoone asub ökoduktist ~1,3 km kaugusel kirde suunas Kuke (katastritunnus: 75601:005:0116) kinnistul. Arvestades tegevuse iseloomu, kaugust lähimast elamust ning mastaapi, ei ole kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha

negatiivse ehk ebasoodsa mõju tekkimist piirkonna elanikkonnale, nende tervisele, heaolule ega varale. Vaadeldaval alal ei asu pärandkultuuri objekte ega kultuurimälestisi. Lisaks ei seostu kavandatava tegevuse elluviimine müra, vibratsiooni, valguse, soojust, kiirguse ega lõhnaga käesoleva teemavaldkonna (elanikkonna) mõistes. Eelhinnanguga ei tuvastatud olulisi ebasoodsaid ehk negatiivseid mõjusid elanikkonnale, inimeste tervisele, heaolule ja varale (sealhulgas geograafiline ala ja eeldatavalt mõjutatav elanikkond, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn) ega kultuuripärandile ja arheoloogilistele väärtustele.

Kavandatava tegevusega ei kaasne täiendavaid ohtlikke olukordi (suurõnnetusi, katastroofe) ega ka riigipiiriüleseid mõjusid. Maarjapeakse ökodukti ümbruses puuduvad ka muud tegevused, millega kaasneks ökodukti rajamisega koosmõju.

Eelhinnangu tulemusena vajadus KMH algatamiseks puudub, kuna Maarjapeakse ökodukti rajamisega ei ole oluliste negatiivsete ehk ebasoodsate keskkonnamõjude avaldumist ette näha, kui kavandatava tegevuse elluviimisel rakendatakse eelhinnangu peatükkides 4.4, 4.7 ja 4.9 toodud meetmeid. Seiremeetmete rakendamise ja täiendavate keskkonnamõjude uuringute läbiviimise vajadus puudub. TTJA tugineb KMH algatamata jätmise otsuse tegemisel KMH eelhinnangu järeldustele ning asjaomaste asutuste seisukohtadele.

Ebasoodsate mõjude tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise meetmed on järgmised:

1. Ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus peavad toimuma selleks ette nähtud kõvakattega aladel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete (kütuse, kemikaalide, jmt) sattumine keskkonda (sh põhjavette), sh tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, kütuse hoidmise alad ning ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada (maaparandussüsteemi) kraavidest kaugemale kui 25 m. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine kraavide lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse. Mitte töökorras olevaid reostusohutlikke masinaid ei tohi kasutada.
2. Ehitusmaterjalide ja muude tööks vajalike materjalide ladustamiskohad peavad olema sellised, kust on välistatud nende laialikandumine või sattumine pinnasesse (sh põhjavette). Juhul, kui materjalid, jäätmed, ohtlikud ained vms kanduvad ladustamisalast väljapoole, satuvad pinnasesse või põhjavette, tuleb laialikandunud materjalid ja jäätmed koheselt kokku koguda ning tekkinud pinnase- või veereostus koheselt likvideerida.
3. Ehitusperioodil tuleb avariiohtlikkuse risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks (tööde alal reostustõrjevahendid) ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja koheselt teavitama tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit.
4. Maaparandussüsteemi maa-alal tööde tegemine kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.
5. Tööde piirkonnas peavad olema jäätmekogumismahutid. Jäätmed, mida tulenevalt nende iseloomust konteinerisse ei ladustata, tuleb ladustada selleks määratud ajutisse ladustamiskohta. Väljaspool jäätmekogumismahuteid võib ajutiselt ladustada ainult inertseid jäätmeid ehk püsijäätmeid. Jäätmed tuleb ehitusalalt ära transportida esimesel

võimalusel ning käidelda vastavalt jäätmeseaduses kirjeldatud viisil. Samuti tagada jäätmeseaduses, Saarde valla jäätmehoolduseeskirjas ja keskkonnaministri 21.04.2004. a määruses nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ toodud nõuete järgimine.

6. Mitte planeerida mürrarikaste tööde tegemist ning metsaraiet (raadamist) merikotka pesitsusperioodile 15. veebruarist 31. juulini. Kui Rail Baltica raudteetrassi ehitustööde planeerimise eel läbiviidud merikotka ja must-toonekure seire kinnitab merikotka pesitsemise ebatõenäosust piirkonnas, on liigi seisukohast võimalik tööde tegemine alates 15. aprillist.
7. Kaitsealuste kuklasepesade esinemise korral enne raadamis- ja ehitustööde algust tuleb pesad teisaldada vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“.

Kavandatav tegevus ei ole piiriülese keskkonnamõjuga, mistõttu piiriülest keskkonnamõju hindamist ei alгатata. Samuti ei liideta KMH menetlusi KeHJS mõistes.

Võttes aluseks KeHJS § 6 lõike 2 punktid 10 ja 22, § 6¹, § 9 lõike 1, § 11 lõiked 2², 2³, 4 ja 8, EhS § 39 lõike 2, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 13 punkti 8 ja § 15 punkti 8 ning eelhindangust tulenevad järeldused

otsustan:

jätta Maarjapeakse ökodukti ehitamiseks keskkonnamõju hindamine alгатamata.